

מסורת הש"ס

(א) ת"כ צו פ"ח ה"א (ג, מנחות פט, א) פסחים פג, ת"כ שם ה"ח, ירושל' פסחים פ"ו ה"ט, (ד) ת"כ שם ה"ב, ירושל' שם, (ס) ת"כ שם ה"ד, ירושל' שם, (ו) עין רש"ק וחולפו גרסאות ובספר פנים מאירות, (ז) שייך לעיב, (ח) ע' לעיל כח:, (ט) ויע' חו' פסחים מג: ד"ה מנאן, מנחות טו: ד"ה אמר, מה ע"ה ד"ה תלמוד לומר.

שינויי גוסחאות

(א) דמן לפנים פסולין (ש"ס:); **(ב)** ל"ל משל דר"ע (ש"ס: ובה' ברכיה:); **(ג)** ל"ל עסיק, וכן ברכיה (ש"ס:); **(ד)** ל"ל לאו בחטאת (קאמינא דך כ"ל והשאר נמחק (ש"ס:); **(ה)** מינת לבב מוזבח נמחק (ש"ס: וביש:); **(ו)** ל"ל הא (ר"ב:); **(ז)** ואמר (ש"ס:); **(ח)** בחמין (ש"ס:); **(ט)** כנתיב' (ש"ס:); **(י)** וס'ה פריש' (ש"ס:); **(יא)** ל"ל (ש"ס:); **(יב)** לאו בחטאת להודו קאמינא דך כ"ל וס'ה' עס שלפניו (ששכ"י:); **(יג)** ל"ל וכל חטאת (ש"ס:); **(יד)** ל"ל יחיד (ש"ס:); **(טו)** דמוקרינן (בחה:); **(טז)** ל"ל כמצותה (צ"ס, ובכתב'ה' כלפנינו:); **(יז)** ל"ל כמצותין כבשורת (ש"ס:); **(יח)** מינת קדשי ליתא כנתיב' ודיו': **(יט)** ל"ל חטאת (ש"ס:); **(כ)** בחוץ את המשיור רבי דר"ס (ששכ"י וצ"ק:); **(כא)** ל"ל פוסלת בו, ומינת בפנים נמחק (ש"ס:); **(כב)** כד"ס מותרין: **(כג)** הכנסת פנים (ב"ר:); **(כד)** מחשבה הויכל, ומינת הכנסת נמחק (ש"ס:); **(כה)** ק"ס ולא תהא מחשבה חוץ לזמנו או חוץ למקומו לא תהא פוסלת מקל וחומר (ש"ס:); **(כו)** ל"ל יחידא (ביש:); **(כז)** ל"ל הוה ניהא (צ"ס, וכש"מ טוקף אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת יחיד דביחיד נמי איבא זכר כגון עינר נשיא חטאת צבור מנין ת"ל וכל חטאת, א"י יש לישוב גירסת רש"י וה"ק חטאת זכר ביחיד מנין דצבור שאני דלא אפשר נקבה בהן, ע"כ, ועי' צ"ק וקדשי דוד: **(כח)** כש"מ טוקף וי"ל מבי' דלא מצינו הכשר בפנים ליחיד, וכ' צנליון דלף דכפיו על כה"ג מצנו לו הכשר בפנים, וי"ל דק"ל ליי' הגלילי כמ"ד ציומא דף נ דמוקרי חטאת השתתפין עיי"ש:

ניסיב צפנים והדר ניסיב צחוך. דהא לר"א שאר דמים הנכנסין להיכל כשרין חוץ מחטאת ואשם כדקמני ממני': **כיון דליכא חטאס ואשם**, שאס נתעבדו א' דמס דמים הפנימיים לא מצי למימר יתן צפנים ואח"כ יתן צחוך משום דמיפסלי חילוונים לא פסיקא ליה. ואח"ת ליפסלינהו לחילוונים להכשיר פנימי' למפסלינהו דידים לא קאמר ר"א ומוטב להמתינ עד שקיעת החמה ויפסלו מחליהן וישפכם ללחמה: **משל דרבי עקיבא**. דמשמע ליה שאר כל הדמים ככלל כל חטאת אשר יוצא מדמה [ויקרא ו] למה הדבר דומה לתלמיד שמוג לו לרבו י"ן צחמין וכו': **לא צחמין אנו עסוקין**. וכיון שאני אומר לך מוזג סתם צחמין הייתי אומר לך עכשיו הנני אומר לך צין צחמין צין ציונן כלומר העוסק בדבר אין רגיל להזכירו כשמדבר בו ואס מוזכרו בדעתו להוסיף אחריס עמו ואומר אף זה שהייתי עסוק בו יהא ככלל: **ה"נ מנדי חטאטס עסקינן ואסי**. כולה פרשה: **חטאטס דכנס רחמנא ל"ל**. לכתוב ואס יוצא מדמה וגו': **אלא ה"ק לאו** [ב] **חטאטס לתוד קאמינא**. אלא אף חטאת כשאר קדשים אשר יוצא וגו' דלא תימא חטאת לא תיפסול שכן מצינו חטאת נכנסת להיכל כחטאות הפנימיות: **מנדי איסרבו כל הקדשים** (לעיל) [לקמן] מהאי קרא לענין שיהו טעונים מריקה ושטיפה כלי מתכות שנמצאלו צהן כדילפינן בפרק דס חטאת [לקמן יט:] מקדש קדשים היא וסמךין ליה וכל חטאת אשר יוצא ואי שאר קדשים נמי מיפסלי ל"ל למיכתב חטאת [יז] לכתוב ואשר יוצא מדמה ש"מ חטאת דוקא קאמר: **הא לא דמיא כו'**. מסקנא דקושיא היא: **אלא חטאטס יחיד**. דהא כתיב הן פרשת חטאת אכל פרשת אשם ופרשת שלמים ותודה שהן של יחידים [יז] כלפי לייא.

סתם חטאת יחיד נקבה היא: **לפני הוא דאסא**. לחטאת חילוונה שנכנס דמה לפנים: **ה"ג כל הענין הוה אינו מדבר כו'** ול"ג לפי שמצינו. ואדרבנן פליג בת"כ דמוקמינן [יז] ליה ליפסול חטאת החילוונה שנכנס דמה לפנים ואמר להו אין המקרא מדבר אלא בפנימיות שדמס נכנס לפנים מנייה [יז] ואמר קרא שאס אירע צהן פסול ישרפו אבית הבירה בצורה ולא חוץ לג' מתנות כמלותן [יז] כדכתיב צהא קרא [ויקרא ו] בקדש בלש משקף שתהא שריפתה בקדש וליתן לא תעשה על אכילתן צין כשרין צין פסולין כדכתיב [סז] לא תאכל דצמקומן לא נאמר לאו על אכילתן וכצחו כאן: אמרו לו לדבידן **חטאטס החילוונים**

שנכנס דמה לפנים מנין. שנפסלה: **אמר להו הן לא הוצא אס** דמא דר"ע. דמוקי ליה צהי ומרבה והולך שאר קדשי [יז] קדשים קאמר דלין לו לרבות בו אלא חטאת [יז] **ב'רתנ'** **יאל אחד מהס לחוץ**. חוץ לעזרה: **הפנימי כשר**. ונותן ממנו מתנותיו והקרבן עולה לו: **נכנס אחד מהן לפנים**.

להיכל: **מכשיר צחיון**. לתת ממנו מתנותיו והקרבן כשר: **וחכמים פסולין**. וטעמיהו מפרש בגמרא: **ומה אס צמקוס שהמחשבה פוסלת צחוך**. כלומר מה צחוך שהוא מקום שהמחשבה פוסלת בו אס חישב בשחיתיה ע"מ לזרוק דמה צחוך פסול: **לא עשה**. אלא מוציא מקאת הדס צחוך [ב]: **אס המשור**. צפנים כיואל כדאמריתו הפנימי כשר. וטעמא ילפינן בגמ': **מקוס שאין המחשבה פוסלת צפנים**. כלומר היכל שהוא מקוס שאין מחשבה פוסלת [בא] צפנים שאס שחט ע"מ ליתן את הניתנין צחוך צפנים כשר כדאמר' בפרק כל הפסולין [לעיל גז]. אינו דין כו': **עד שיכפר מרלו: [בז] לא פסל דס שצחוך אס דס שצפנים**. אס הויאל אחד מן הכוסות השני כשר: **מדמה אפילו מקלס**. מדלא כתיב את דמה. ורבי יוסי הגלילי לטעמיה דאמר האי קרא כחטאות הפנימיות כתיב ופסול דחילוונה שנכנס דמה לפנים מהן לא הוצא את דמה והוהא כוליה משמע: **ה"ג אמר לן ק"ו ליואל מעשה**. מהשחא דלוקיימתון האי קרא להכי: **הכנס פוסל אס המשור ואין הויאל פוסל אס המשור**. דמדמה מיעוטא הוה דמה של מוצאת ולא דמה של יוצאת: **וסהא מחשבה פוסלת כו'**. ^א הש"ס קצעי לה ולא גרס לה בת"כ במילתיה דרבי יוסי הגלילי דהא לדידיה נמי איכא למיבצי: **הרי הוא אומר**. במחשבת חוץ למקומו שליש דמוקמינן בפרק ב' [לעיל דף כח:] תנייה לענין חוץ למקומו ולהכי נקיע ליה בלשון שליש דלין מחשבת מקוס פוסלת אלא אס כן משולש דסם ובשר ואימורין כגון חוץ לעזרה שבשעת היתר הצמות מציין [בב] שלשתן בו לאפוקי מחשבת הכנסה [בז] דלאו מקוס כשר ואימורין הוא: ^א ולא [כז] **סהא מחשבת חוץ למקומו פוסלת כק"ו**. ממחשבת הכנסה: **פגול זה הוא חוץ למקומו**. דליכא דמפיק לתרווייהו מקרא אריכא דפרשת לו [ויקרא ז] ^א והאי דפרשת קדושים מהיו

כל הזבחים פרק שמיני וזבחים

פ.ב.

עכשיו בין בחמין בין בצונן. דמווג לי לשנא דיתורא [בז] הוה דצמיגה של חמין היו עסוקין וצא לומר ולרבות אפילו **זונן: מבדי איתרבו בל הקדשים לענין מריקה ושטיפה**. מימה דלמא ר"ע סבר לה כמ"ד לקמן [דף יט:] קדשי קדשים טעונין מריקה ושטיפה ולא קדשים קלים ואקני חטאת לרבות קדשים קלים: **ת"ל בל חטאת**. ל"ע צריש אלו עוצרין [פסחים מג:] דפליגי בדרשה דכל ובצבורות [דף לד. זט:] **אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין**. מימה כיון דכבר ריבה חטאת צבור איתרבי ל' חטאת וזכ דלין נקבה צצבור ואי הוה גרסי' איפכל ניהא [כו] מימה לרבי יוסי הגלילי דנפקא ליה מהן לא הוצא תיקשי ליה דלין לי אלא חטאת ציצור וזכ כגון שעיר דר"ח חטאת יחיד ונקבה מנין [כז]: **ותהא מחשבה פוסלת בפנים כק"ו**. מימה מה לחוץ שלא פסל בו שאר קדשים תאמר צפנים לחוץ שכן פסל בו כשר תאמר צפנים שלא פסל בו אלא דס ועוד מה לחוץ שכן פסל בו אלא דס היוצא תאמר צפנים דלין נפסל אלא לכפר:

יוסי הגלילי ^א אפילו אתה מרבה כל היום כולו איני שומע לך אלא חטאת אין לי אלא חטאת יחיד חטאת צבור מנין ת"ל כל חטאת ואין לי אלא חטאת זכר חטאת נקבה מנין ת"ל וכל כלפי לייא אלא ה"ק אין לי אלא חטאת נקבה חטאת זכר מנין ת"ל וכל חטאת וסבר רבי יוסי הגלילי האי קרא להכי הוא דאתא ^א והתניא רבי יוסי הגלילי אומר (לפי שמצינו) כל הענין כולו אינו מדבר אלא בפרים הגשרפים ושעירים הגשרפים לשרוף פסוליהן אבית הבירה ולעמוד בלא תעשה על אכילתו אמרו לו חטאת שנכנס דמה לפני ולפנים מנין אמר להם ^ב הן לא הובא ^{בז} לדבריו דר"ע קאמר: **ב'רתנ'** ^ג בחטאת שקבל דמה בשני כוסות יצא אחד מהן לחוץ הפנימי כשר נכנס אחד מהם לפנים ר' יוסי הגלילי מכשיר בחיצון וחכמים יפסולין א"ר יוסי הגלילי מזה אם במקום שהמחשבה פוסלת בחוץ לא עשה את המשור כיוצא מקום שאין המחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא נעשה את המשור כנכנס ^ג נכנס לכפר אע"פ שלא כפר פסול דברי ר"א ר"ש אומר עד שיכפר רבי יהודה אומר יאם הכנים שונג כשר כל הדמים פסולין ^ד שנתנו ע"ג המזבח לא הרצה הציץ אלא על הטמא ישהציץ מרצה על הטמא ויאינו מרצה על היוצא: **ג'ב'** ^ה תניא א"ר יוסי הגלילי ק"ו ומה במקום שמחשבה פוסלת בחוץ לא פסל דם שבחוץ את שבפנים מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים אינו דין שלא יפסול דם שבפנים את שבחוץ א"ל הרי הוא אומר י אשר יובא מדמה אפילו מקצת דמה אמר להם ק"ו ליוצא מעתה ומה במקום שאין מחשבה פוסלת בפנים פוסל דם שבפנים את שבחוץ מקום שמחשבה פוסלת בחוץ אינו דין שיפסול דם שבחוץ את שבפנים אמרו לו הרי הוא אומר אשר יובא הנכנס פוסל ואין היוצא פוסל ותהא מחשבה בפנים פוסלת מקל וחומר ומה במקום שלא פסל דם שבחוץ את שבפנים מחשבה פוסלת בחוץ מקום שאין מחשבה פוסלת בחוץ אינו דין שתהא מחשבה פוסלת בפנים הרי הוא אומר ^ז ביום השלישי

בין דאיכא חטאת ואשם דבי נכנס דמן פסולין וא"ת ומן צפנים ומה ציך אס יפסול החילון כיון דסווי ליפסול דלמרי נכנס יספור לחמה. ומירק רש"י הא דלמרי יספור לחמה הינו לחמה שפסל בשקיעת החמה ומוטב שפסלו שניהם ממילא בשקיעת החמה וישפטו לחמה ולא לחמה שפסל לחילון צדדים: קדשים קלים מנין. מימה מיוסר לו דהא איתרבו כל הקדשים למריקה ושטיפה: רש"י וזה הרי הוא אויבר בי' אא"ב ששולש בדם ובשר ואימורים כגון חוין לקודה וכו', ג"כ והלכתי"ד פירש שיהא מקוס המחשב עליו משולש דסם ובשר ואימורין כלומר כל מה שיוצא מהן לאותו מקוס שפסל לפיכך אס יתבט הן להוציא לאותו מקוס פוסל במחשבה והיינו חוץ, אלא צפנים אס יטיבס בו כשר כשר דמס רחמנא ולא כשר, הלכך אס יתבט בו להטיבו שם כשר. ע"כ מתלמי בספר יצן [בריש:]

עין משפט ונר מצוה

עא א מיי פ"ח מהל' מעה"ק הלכה ד': **עב** בג מיי פ"ז מהל' פסח"מ הלכה טו: **עג** ד מיי שם הלכה טז: **עד** ה מיי פ"א שם הלכה לד' ופ"ד מהלכות ביאת מקדש הלכה ז': **עה** ו מיי פ"א מהל' פסח"מ הלכה לה':

- ↑ וקל חטאת אשר יקבא מוקדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרוף. ויקרא ו, כג
- ↑ הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אבול האבילו אתה בקדש באשר צוית: ויקרא י, יח
- ↑ ואם האביל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה ומקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה ודקדש תאבילת מפגנו עונה תשוא: ויקרא ז, יח

מוסף רש"י

כלפי לייא. שני מלת הן, כלפי יסין דכר זה נוטה, אס איפכל מסתבחה. לייא יסין וצבורי כצבורות בפרק הירושא (בכרות נט.) חטאים ללחלא כגני לייא, חטאים צוצורים להיון הולכין (פסחים ה.) כל הענין כולו. כל פרשה זז וכל חטאת אשר יוצא מדמה, דמוקי לה רכנן כחטאת החילוונה שהכניס דמה לפנים וזה פסול שלה וקאמר רחמנא ששירק, פליג רש"י ומוקי כחטאת הפנימיות, כגון פר העלם דבר של צבור אשר יוצא מדמה כחטאת אל אהל מועד לא תאכל בלש משקף, ובכשריה לא אלתעיר קרא, דהא כתיב געפיה ושרף אסו על עצים וגו', אלא שאס נפסלה כיואל וטומאה, בל הכסו ללמדן שתתפרש ככית הכירה ולא חוץ לג' מתנות כחטאת, וליתן ל"ת על אכילתה שנכנס דמה לפני ולפנים מנין. ק' שהא פסולה: הן לא הובא. מדלמא ליה משה להחין הן לא הוצא, הא הוצא בת שריפה היא וספיר עינר דשרפוס לאלתר (פסחים צג.)

שיטה מקובצת

כיון דאיכא חטאת ואשם דבי נכנס דמן פסולין וא"ת ומן צפנים ומה ציך אס יפסול החילון כיון דסווי ליפסול דלמרי נכנס יספור לחמה. ומירק רש"י הא דלמרי יספור לחמה הינו לחמה שפסל בשקיעת החמה ומוטב שפסלו שניהם ממילא בשקיעת החמה וישפטו לחמה ולא לחמה שפסל לחילון צדדים: קדשים קלים מנין. מימה מיוסר לו דהא איתרבו כל הקדשים למריקה ושטיפה: רש"י וזה הרי הוא אויבר בי' אא"ב ששולש בדם ובשר ואימורים כגון חוין לקודה וכו', ג"כ והלכתי"ד פירש שיהא מקוס המחשב עליו משולש דסם ובשר ואימורין כלומר כל מה שיוצא מהן לאותו מקוס שפסל לפיכך אס יתבט הן להוציא לאותו מקוס פוסל במחשבה והיינו חוץ, אלא צפנים אס יטיבס בו כשר כשר דמס רחמנא ולא כשר, הלכך אס יתבט בו להטיבו שם כשר. ע"כ מתלמי בספר יצן [בריש:]